

PRACTICAL LESSON

# Fjalitë përcaktore dhe përemrat lidhorë - Relativsätze und Relativpronomen

Lesson category: Mësime të gjuhës gjermane

Do të mësoni si ndërtohen fjalitë përcaktore gjermane, si zgjidhet përemri lidhor der, die ose das sipas gjinisë dhe rasës, dhe pse folja shkon në fund.

## Fjalitë përcaktore dhe përemrat lidhorë - Relativsätze und Relativpronomen

### Përmbledhje e mësimit

Fjalja përcaktore jep një informacion shtesë për një emër të fjalisë kryesore. Ajo hapet me një **përemër lidhor** dhe, si çdo fjali e varur, e ka **foljen në fund**. Rregulli kyç: gjinia dhe numri i përemrit vijnë nga *emri që përcaktohet*, kurse rasa nga *roli i tij brenda fjalisë përcaktore*.

### Çfarë do të mësoni?

- Tabelën e plotë të përmrave lidhorë.
- Rregullin e dyfishtë të zgjedhjes.
- Përmrin lidhor pas parafjalës.
- Format e gjinore *dessen* dhe *deren*.

### Tabela e përmrave lidhorë

| Rasa      | Mashkullore   | Femërore     | Asnjansë      | Shumës       |
|-----------|---------------|--------------|---------------|--------------|
| Nominativ | der           | die          | das           | die          |
| Akkusativ | <b>den</b>    | die          | das           | die          |
| Dativ     | <b>dem</b>    | <b>der</b>   | <b>dem</b>    | <b>denen</b> |
| Genitiv   | <b>dessen</b> | <b>deren</b> | <b>dessen</b> | <b>deren</b> |

Format janë të njëjta me nyjën e shquar, përveç **denen** (dhanore shumës) dhe formave të gjinore **dessen** / **deren**.

### Rregulli i dyfishtë

1. **Gjinia dhe numri** ← nga emri që përcaktohet.
2. **Rasa** ← nga funksioni brenda fjalisë përcaktore.

| Shembull                             | Emri          | Roli në fjalinë e varur | Përemri |
|--------------------------------------|---------------|-------------------------|---------|
| Der Mann, <b>der</b> dort steht, ... | der Mann (m.) | kryefjalë               | der     |
| Der Mann, <b>den</b> ich sehe, ...   | der Mann (m.) | kundrinor i drejtë      | den     |
| Der Mann, <b>dem</b> ich helfe, ...  | der Mann (m.) | kundrinor i zhdrejtë    | dem     |
| Die Frau, <b>die</b> ich kenne, ...  | die Frau (f.) | kundrinor i drejtë      | die     |
| Das Kind, <b>dem</b> ich helfe, ...  | das Kind (n.) | kundrinor i zhdrejtë    | dem     |

## Me parafjalë

Parafjala qëndron **para** përemrit lidhor dhe përcakton rasën:

- Das Haus, **in dem** ich wohne, ist alt. — Shtëpia në të cilën banoj është e vjetër.
- Der Freund, **mit dem** ich spreche, kommt aus Wien. — Shoku me të cilin flas vjen nga Vjena.
- Die Stadt, **in die** wir fahren, ist schön. — Qyteti për ku po shkojmë është i bukur.

## Gjinorja: dessen dhe deren

**Gjermanisht:** Der Mann, dessen Auto hier steht, ist mein Nachbar.

**Shqip:** Burri, makina e të cilit është këtu, është fqinji im.

**Gjermanisht:** Die Frau, deren Sohn hier arbeitet, ist Ärztin.

**Shqip:** Gruaja, djali i së cilës punon këtu, është mjeke.

Pas dessen dhe deren emri vjen **pa nyjë**.

## Presja dhe vendi

- Fjala përcaktore ndahet gjithmonë me **presje**.
- Ajo qëndron sa më pranë emrit që përcakton.
- Folja e zgjedhurar shkon **në fund**.

## Gabime të zakonshme të folësve të shqipes

| Gabimi                                   | E saktë                                | Shpjegimi                              |
|------------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|
| Der Mann, der ich sehe                   | <b>den ich sehe</b>                    | roli është kundrinor                   |
| ..., die ich helfe                       | <b>der ich helfe</b>                   | <i>helfen</i> kërkon dhanore           |
| Der Mann, der dort steht ist mein Vater. | presje edhe pas fjalisë së varur       | fjala e varur veçohet nga të dyja anët |
| ..., in dem ich wohne ist alt pa presje  | <b>..., in dem ich wohne, ist alt.</b> | rregull pikësimi                       |
| dessen das Auto                          | <b>dessen Auto</b>                     | pa nyjë pas dessen                     |

## Krahasimi me gjuhën shqipe

Shqipja përdor **që** për pothuajse çdo rast dhe *i cili / e cila* kur duhet saktësi. Gjermanishtja nuk ka një formë universale si *që*: përemri duhet zgjedhur sipas gjinisë dhe rasës çdo herë. Prandaj përkthimi i drejtpërdrejtë i *që* nuk funksionon.

## Përmbledhje e shkurtër

- Gjinia dhe numri nga emri; rasa nga roli.
- Format si *nyja* e shquar, plus *denen, dessen, deren*.
- Parafjala *vjen* para përemrit.
- Folja në fund, presje të dyja anët.

## Këshilla praktike për ushtrime

1. Bashkoni dy fjali të thjeshta në një me përemër lidhor.
2. Pyetni gjithmonë dy pyetje: ç'gjini ka emri dhe ç'rol luan në fjalinë e varur.
3. Përkthuni persona që njihni me nga një fjali përcaktore.

ENGLISH FOR LIFE